

2. aastakäik.

Tartus, 6. mail 1918.

Nr. 5.

Prohvetlikud ajaarvud.

"..... seepärast et sa ei ole tunnud oma armukatsumise aega." Luk. 19, 44.

Silmad pisarates seisis Danieltsegi Jerusalema, selle armastatud linna ees.

Raastundliku ja kurva südamega nägi Kristus oma jumaliku waimufilmaga laugele ette, juudarahwa südamekõwaduse- ja kurjuse tagajärgi, mis läbi Jerusalemi ühes sääl sees elawa rahwaga ärahäwitatud, niisama ka terve juudarahwas kui kõlbmata äraheidetud ja laialepillatud sai.

Kristuse soov oli seda õnnetust kõrvaldada, neid kaitsta ja koguda nagu kana oma poegade ümber käib „aga teie ei ole mitte tahtnud“ Matt. 23, 37. Rõõm selle õnnetuse põhjus, mis Israelli pääle tuli, oli suuremalt jaolt see, et nemad aega, milles nad elasid, tähele ei pannud. Igauks peab seda aega tundma, milles keegi elab. Jumala prohvetlik maailma ajalok ja tema täideminel on alati, iga rahwapõlwele nende ajalohast ajajärku dieti näitanud; iseäranis on aga Kristuse esimese- ja teise tulemise aeg ja selle sündmuse eelkäiwad tundemärgid punkti-päälse peensustega kirjeldatud.

Mis nüüd juudarahwast oodatud Messiaase tulekuajasse ja elusse puhtub, siis läksid tema elus kõik tema kohta etteüteldud prohwetikuulutused sõna sõnalt täide.

Kristija Joannes kuulutas umbes 1/2 aastat enne Kristuse awalikku ülesastumist, Kristuse ilmumise aega. Mark. 1, 2. 3. „Aga pärast kui Joannes oli äraantud wangi, tuli Jeesus Kallilea maale, ja kuulutas Jumala riigi ewan-

geliumi, ja ütles: „Aeg on kätte jõudnud ja Jumala riik on ligi tulnud; parandage meelt ja uskuge armudpetust!“ Mark. 1, 14. 15.

Meie küsime, misjagune aeg oli kätte jõudnud? Rindlaste see aeg, mis Danieli raamatu 9, 26 Kristuse kohta ettekuulutanud oli. Juudarahwale oli selle teadmiseks võimalus ja eesõigus antud.

Prohveti läbi oli Kristuse sündimise tundemärgid teada antud. Jes. 7, 14; sündimise koht, Miika 5, 1; laste surmamine Petlemmas, wõi Herodesse katse seda lapsukest ära hukata, Jer. 31, 15; Egiptusesse põgenemine. Osea 11, 1; Kristuse kõned tähendamisõnadega, Paul 78, 2; jissesõit Jerusalemma, Sak. 9, 9; tema ristisurm, riieajamine ja tema surmahüüd. Paul 69.

Ja Israel, sina ei ole oma armukatsumise aega mitte tähele pannud. Paulus ütles 2 t. 13, 26. 27. Israeli kohta järgm selt: „Mhed, wennad, Abraami sou lapied nende ülemad, et nemad sedafinaft Jeesust ei tunnud, on teda hullamõistes tõeks teinud prohwetite sõnad, mis igal hingamise päewal loetakse.“ Jumalasõna, see suur prohwetlik „ajanäitaja“ oli aastajajad nende käes.

Pääle selle saatis Jumal prohwetid, kes neile isiklikult selle üle juhatus andsid. Pauluse ütelse järele seisis see wiga, et nad oma aega ei tunnud selles, et nad oma arwamised, ilma waated ja otsused pühakirja õppimise juures mõduandwaks olid teinud. Nemad oliwad pühakirja õpilaste seisukoha asemel ise pühakirja õpetajateks saanud. Nemad pidasid pühakirja õppimise juures eneste tarkust mõduandwaks, ja

põlgasid sellega püha Waimu jubatuse ära. Selle tagajärjel tabas neid see kurb saatus. Kui nüüd püha kiri nii selgeste Kristuse esimene tuleku oli teada annud, kas ei wõi meie sedajama ka tema teise tuleku kohta oodata? Wõi kas on meil vähem wõimalust ja waimulikku walgust püha kirja mõistmiseks, kui minewikus Iisraelil oli?

Meil on selleks kaugeft juuremad wõimalused. Kristus on meile oma aulise Ilmutamise raamatu annud, mille seest meie kõiki lõpuaja sündmuse selgeste leida ja aru saada wõime. Meieaja rahwas on, niisama kui minewikus Iisrael, jumalariigiti- ja äralunastamise loos ühte niisugusesse tähtsasse ajajärku jõudnud, mille tähele panemata jätmisel samasugused kurwad tagajärjed saawad olema, nagu minewikus Iisrael läbielas. Jumala prohwetlik ajalõpp näitab meile Iisanda juure päewa algamist, ja etewalmistawad sündmused igal pool, nii rahwaste elus kui looduses on Sioni müüride pääl olevate wahtide tähelepanekut enesste pääle tõmmanud. Kas tahame meie teada, mis ajal meie elame, armas lugeja? Kas huvitab see sind? Siis pane tähele, mis prohwetid meie wiimise aja üle on kirjutanud, sest prohwet Danieli raamat, mis kuni wiimise aja alguseni pidi kinni pitseeritud olema (Dan. 12, 4) on wiimseaja alguse läbi awatud ja „tundmine on suureks läinud.“ Iseäranis tähtsad ja huvitawad on Danieli ja Ilmutamise raamatus üles antud aegade arwud, millel täielik kokkudola on, ja mis läbi selgeste näidatud saab, et need nägijad ühest waimust on jubatud saanud.

Meie toome siin wõrdluseks ette, mõlemis raamatus ülesantud ajaarwud ja juhime iseäranis nende aegade alguse- ja lõpuaja pääle lugeja tähelepanekut.

1. Dan. 7, 25 3½ aega, kus wäike sarw (f. 8) walitses.

2. Dan. 12, 7 3½ aega, millal püha rahwa ärevilluamine pidi olema, selle sama wõimu ajal.

3. Ilm. 11, 2, 42 kuud, eesdue äratallamine.

4. Ilm. 11, 3 1260 päewa, tunnistajate ohwetiwiihil rääkimine kotiriided seljas.

5. Ilm. 12, 6 1260 päewa, naise kõrbe põjenemine.

6. Ilm. 12, 14 3½ aega, naise toitmine kõrbes.

7. Ilm. 13, 5 42 kuud, metsalise walitsuse aeg.

Et need ettekuulutusel, milledega meil siin tegemist on, tähenduslikel (piltlikud) on, sellepärast peab ka nende sündmuste aeg tähenduslikelt ja ei mitte harilikult mõistetud saama. Prohwetlikkude aegade mõistmiseks leiame Jumala mõõdupuu tema effimata sõnas ja nimelt, et 1 päew 1 aasta tähendab 4 Mos. 14, 34; Esek. 4, 4—6.

1 päew = üks harilik aasta 360 päewast.

1 aeg = üks harilik aasta 360 päewast.

Kõik ülewalpool tähendud ajaarwud näitawad ühe ja sellesama wõimu pääle, selle uuesaaduse waimlise Babeli pääle, keskaja pimeduse pääle, selle kõigesurema usulise jallimatuse ja waimlise kesköö, pääle, ühe preester-kuningliku walitsejajoo pääle — s. o. paawstlik walitsusewõim.

Paganlikust waremest ülestõusnud, teatawal mõõdul aujärje ja iseloomu pärija sai tema feeläbi oma täielikusse jõusse kui ta aastal 538 wiimise omale wastupanija rahwasugu — Idagootlased — ärähawitas. „Sellejärele wõttis Justinian wiimamata rooma-katoliku kiriku sisseadmise ette.“ Gibbon XVI, 21.

Kui meie nüüd 538 aastast 1260 aastat edasi arwame, siis tuleme 1798 a. juurde, kus see wõim paawst Pius VII äräheitmise läbi surma haawa sai, mis Ilm. 13, 3. ettekuulutus oli.

Seitse korda juhitakse eelpool ettetoodud arwude läbi meie tähelepanekut 1798. aasta pääle, millel iseäranis suur tähtsus on. Kui meie Danieli ja Ilmutamise raamatut wõrdleme, siis leiame, et see aasta lõpuaja algus-aasta on. Dan. 8, 14 ja 19; kui ka 11, 40. See tõsiasi on paawstliku isewalitsuse lõpp, niisama ka paawstliku tagakiusamiste ja wiletsuseaja lõpp, metsalise wiimne katse piiblit, seda tõe tunnistajat, waitima sundida. Ilm. 11, 7—9. Usuwabaduse osaline wõimalus, waimline elu algab kõiges maailmas, misjonitöö mõte wõtub maad rahwa seas ja piibli-feltsid alustatakse. Sellel pöördeajal nägi maailm prohwetitest ettekuulutatud märksid päikese, kuu ja tähtede küljes (Matt. 24, 29), kus juure weel Ilm. 6, 12 ettekuulutus maawärisemine kuulub. Aastad 1755, 1780, 1833 olid prohwetikuulutusete täidemineku aastad, mis kõik 1798. aasta ümberpöidimivad.

Päälsele kui Daniel ühelt inglilt wiimseaja kohta mitmesuguseid tähtsaid seletusi oli saanud, sai temale lõpuaja wiimseks mõõduks 3½ aja lõpp, nõnda siis 1798 aasta antud. Kui aga Daniel pääle selle ingli seletuse weel küsis: „Mu Iisand, mis sugune on nende asjade wiimne lugu?“ wastas see ingel: „Mine Daniel, sest sõnad on warjule ja pitseriga kinni pandud kuni aeg otsa saab.“ Sellejärele pidi siis otsa wõi wiimne aeg selle küsimuse üle selgust tooma, ja Jumal tänatud, see on just nõnda. Kõik see, mis selle aja prohwetitele arusaamata oli, anti wiimisel ajal elawa rahwapõlwe jaoks. Kes paneb seda tähele? „Paljud peawad saama puhastud, ja walgets tehtud ja sulatud; aga hõelad teewad hõelust, ja ei ükski, kes hõel on, ei wõta seda mõista; aga mõistlikud mõistawad küll.“ Ja sest ajast, kui alatihwer saab äräsaadetud, et läila ärähawitaw asi fenna saab pandud, tulewad tuhat kaksjada ja üheksakümmend päewa.

Wiga õnnis on see, kes ootab, ja saab näha tuhat kolmsada ja wiis päe wa neljakümmend.“ Dan. 12, 10—12.

(Järgneb).

... „pääsuke paneb tähele oma tulemise aega.“

Ser. 8, 7.

See salm räägib meile lindudest, võrreldes Jumala sõnaga. Püha kiri võrdleb väga tihti lindude elu usulikkude küsimustega, mille abil erangellumi igavene tõde tihti inimesele arusaadavamaks saab, kuid ühtlasi ka meile paremast meele jääb, ja uuest meile elavalt meele tuleb, kui meie neid võrdlusi looduses näeme kordamat. Kristus, see jumalik mõttetark ja õpetaja ütles: „pange tähele lindusi taeva all.“ (Matt. 6, 26) Rääme siis tema nõuande järel.

Meie õppimise aluspunktiks on see lord meile kõigile nii väga tuntud sulgloomade feltstist weikene linnukene — pääsuke, kelle kohta oli meie mõtte alguses öeldud, et tema „paneab oma tulemise aega tähele.“ Tagasitulla tähendab senna kohta tagasipöörd, kust kohalt äramindud on, ja pääsukesele selleks kohaks on tema kodumaa, Europa. Sellest kodust ajas teda sügise külma õht ja tuul, mis külma talve tulekut meele tuletab, eemale lendama, ja seda pikka, hädasohtlikku ja waewarikast reisi ette võtma, Egiptusesse.

Selle reisu pääl kaotavad palju oma elu, olgu see maadewahelise mere laentes või ilma-südame linnupüüdjate võrkudes. Egiptuses, Riiluse jõe kallastel, leiab pääsuke omale walmis kodu, kui ka igasuguse maiustoitude lõppemata tagavarad. Reisi jate jutustuse järelle on pääsukese elutingimised sellel maal, kus alatine suwi on, palju paremad, kui meie juures tema kodumaal. Kuid siiski nende mõnustuste pääle waatamata, mis temal sääl wõeral maal on, näeme meie pääsukese elus midagi imelikku, arusaamatat: niipea kui aga meie lewade aeg kätte jõuab — jääb pääsuke rahutumaks, hakkab rahutumalt laudad ajad õhus ringi lendama, sääl juures rahutumalt häält tehes, nähtawaste teisi kokkututsudes, kuni lõpeks suurend pääsukeste karjad õhus rahutumalt ringi lendawad, ja ühes koos jälle selle pika reisi ette võtawad — kodumaale. Tahtmatalt jäed selle tähelepanemiseväärt nähtuse juures mõtlema.

Rahlemata mäletab pääsuke senna rändamise ajal läbielatud raskusi ja hädasohtu; kuid küsime, mis sunnib pääsukest jälle niisugust hädasohtlikku reisu ette võtma, mis nii mitmel nende seast surmaga lõpeb?

Miks pärast wabetab pääsuke säälse elu mõnustused hädasohtliku ja waewarikka teekonna wastu ümber? Seda ette võtma sunnib armastus ja igatsus kodumaa järele, oma olemas olemise alguskoha järele. „Pääsuke paneb tähele oma tulemise aega.“

☞ Selle sulgloomade-ilma elaniku rikkumata iseloomus leiame meie weel täieste Loojast alguses

antud seaduse-awalduse, ja tahtmatalt imestame ja oleme selle nähtuse üle waimustud, kuidas loomade juures waimline tung nii suur ja wägew on, et ta sellele olemusele jõudu annab igapäewase elumõnustest ja küllusest lahti ütelda ja seda hädasohtlikku teed ette võtta — oma armsa kodumaa poole. Nii lihtne, kui see näitus ka iseenesest on, on temas ometigi sügaw elutõde warjul, millest meie, inimesed, palju õppida võime, ja oma usu-elus suurt kasu võime saada.

Külm patutuul ajas meie esivanemad sellest inimesesoo kodumaalt — Paradiisist — wälja (1. Mos. 3, 24) waimuliku Egiptusesse (Ihm. 11, 8), kus elades meie tihti inimesesoo algolemasolemise koha ära unustame ja kaldume waatama, selle maa, kui meie elu alg-hallika, ühtlasi ka meie elu eesmärgi pääle. See mõte on väga selgeste wälja öeldud, rahwuswahelisel tuntud lauses: „Emake-maa.“ Muidugi siialdab see lause eneses palju tõde: maa on meie ihu ema (1. Mos. 2, 7), aga siin on ka öeldud, et meie waimu, see on selle osa meist mis meie elu on, alg-hallikas Jumal on.

Sellepärast on ka Roguja raamatus 12, 7. öeldud: „Ja nõnda pörm mulda jälle saab, nõnda kui ta olnud, ja waim jälle Jumala juure lähed, kes teda on annud.“ Nõnda kuidas Looja seaduse järele kõik elawad olemused oma olemasolemise alg-punkti juure tagasi ruttawad, nõnda siis kaldub ka meie ihu üleüldise maapäälsete asjade ja maa kui oma ematse poole, waim aga, selle pääle waatamata, et ta maapäälsetest muredest ja raskustest koormatud on, igatses oma kodumaa, see on Jumala poole. 2. Kor. 5, 2. Meie võime oma patu läbi pimestatud, nõrgestatud, ja piiratud ihuliku mõistusega Jumala olemas-olemisele mõttele hoopis wõõrad olla, võime uskuda, et Jumalat ei ole, ega ka igawest elu; kuid siiski ei lasse meie südame tunnistus enmast selle mõttega rahuldada, waid meie ihuliku mõistusele wastutõtabes manitseb ta meid igat üht seda waimlist Egiptust maha jätma, patu walitsuse alt lahti püüdma ja teele minema taewase isamaa poole. Kui meie ainult oma sisemist häält tähele paneme, mõistame meie koha tema kaldumust ja püüdmist ja hüüame ühes Saawetiga: „Mu hingel on janu Jumala järele, elawa Jumala järele; millal tulen ma senna, kus ma Jumala palge ette saan?“ Laul 42, 3.

Tulekame meele, kuidas Jumal oma rahwa Egiptuse wangitojast selle eesmärgiga wäljawis, et teda kodumaale tagasi tuua, tõutatud Kaanani maale, kust nad olid ehiisa Jakobiga wäljatulnud. „Uga see kõik on sündinud neile ettetähendamiseks; aga see on kirjutud meile manituselks, kelle peale maailma ots on tulnud.“ 1. Kor. 10, 11. Jumal wabastas Israeli Egiptuse orjusekojast selleks, et teda wabastada weel hirmsamast orja-

põlvest, see on patust, ja teda valmistada taevase kodumaa jaoks. Ewangeliumi eesmärk on seejama, mis eest apostel Paulus Jumalat tänab, „kes meid on peastnud pimeduse wõimusest ja on meid saatnud oma armsa Poja kuningriiki.“ Kolm. 1, 13. Maailm on pita aja waimlikus patu Egiptuses mööda saanud. Ewangeliumi walguse ja jõu läbi, on aga igal ajal inimesi sellest patu orjusest wabastud saanud, ja nüüd lõpetas on tulnud see aeg, kus kõik Kristuse were läbi wabastud isilud oma jäädawale kodumaale, taewaliku Raanani, saawad wiidud, suur waimlik kewade on pääle algamas, millal on tarwis „kodumaale tagasi minna“. Iga üks, kes pääsufese kombel „aega tähele paneb“, teab seda. Aga prohwet Jeremia kurdab üteldes: „... aga minu rahwas ei mõista Jehowa õigust.“ Inimesed on äraunustanud, et „tema on teinud ühest werest kõik inimestesoo kõige maa peale elama, ja on määranud aja, ja rajad, kus nemad peawad elama.“ (Alp. t. 17, 26.), ja et nemad oma patu pimeduses räägivad, et: „kõik jäeb nõnda, kuidas looma algusest on olnud“. 2. Petr. 3, 4.

Meieaja rahwa waimline nüridus ei pea aga meid tumestama ega selle küsimuse vastu ükskõikseks tegema; waid meie püüd olgu oma waimlise igatsuse häält tähele panna, nii kui pääsuke „kes tähele paneb oma tulemise aega.“ Nleg, milles meie elame, on tõeste iseäralik. Maailma ajalugu ei tea niisuguseid sündmusi, mis meie aja sündmustega wõrrelda wõiks. Isegi keskaja wägiwalla teod kahwatavad nende sündmuste ees, mis praeguse sõja järeldufed on. Meie aeg paistab selgeste minewiku ajaga wõrreldes iseäraline wälja ja tõmmab sellega meie tähelepanekut enese pääle.

Ras on wõimalik, et püha kiri oma prohwetliku Waimuga mitte ei oleks seda aega ette näinud ja üles tähendanud?

Ras on tema tõeste Jumala rahwa sellest küljest pimedusesse jätnud, teadaandmata jätnud tundemärgid, mis meele tuletaksid, et Jumal on „määranud aja, mis ta enne on seadnud ja rajad?“ Muidugi mitte! Selleks leiame meie nii uue- kui ka wanaseaduse raamatutes palju ja selgeid juhatusi, kelle seast see kord ainult ühte lauset Ilmutamise r. 11, 18. tähele paneme: „Ja rahwad (Eestikeele ümberpanekus paganad) on wihaseks saanud...“ See lühikene lause on väga mõtterikka sisaldusega. Minewik õpetab meid, et rahwad pea alati on wihased olnud ja et nemad oma wiha kunstlikult kinni katsiwad, warjasiwad, ja nende õige iseloomus ainult aegajalt sõdades awalikuks sai. Nüüd on aga rahwaste wiha ilma tagasi hoidmata, ära rääkimata suure jõuga lahti pääsenud, ja häwitab tuleleegi sarnatselt miljonid inimesed, õitsewad maakohad, külad ja linnad, koledusega, mis on mõimata ettekujutada. Meie eel läheb sõna

õnalt see kirjakoht täide. Ühegi teise aja kohta ei ole see sõrdlus: „ja rahwad on wihaseks saanud“; nii kohane, kui selle aja kohta, milles meie elame. Selle päätüki 15 salmist näeme, et see sündmus wiimse pasuna ajal olema saab, kui 18 salmi järele „sinu (Jumala) wiha on tulnud ja furnute aeg, et nende pääle peab kohut mõistetama ja et sa palga annad prohwetitele, oma sulastele ja pühadele...“

Apostel Paulus kirjutas juba oma elu ajal Ewesuse linnast: „Waata, mina ütlen ühe salaja asja: ei meie küll kõik lähe magama, aga meid kõik peab muudetama. Ühtselt ühes silmapilkimises wiimse pasunaga (see on seitsmenda pasunaga Ilm. 11, 15.); sest pasun peab hüüdma ja furnud peawad üles tõusma...“ 1. Kor. 15, 51. 52;

Kõiges maailmas on ainult üks rahwas, kes pääsufeste sarnatselt annab kõigile inimestele teada selle suure pühaliku waimlise kewade lähenemist ja kuulutab walju häälega, et aeg on käes, kus Jumal tahab kõik rahwa, kes on Kristuse were läbi waimliselt Egiptusest eht patu wangist wabastud saanud, taewaliku kodumaale wiia. See rahwas on seitsmendamata päewa Üdwentistid. Nemad hüüawad juba aasta-kümnete jookkul kõigile rahwastele suguharudele ja keeltele:

„Kartke Jumalat ja andke temale au, sest et tema kohtu tund on tulnud...“

Urmas lugeja, kas ka sina seda hüüdmist kuulnud oled, ja kui sa kuulnud oled, kas oled sa oma südame sellele awanud? Ras paned sa oma sisemist häält tähele, kes sind wiibimata teekonnale kutsub, oma taewase, jäädama kodumaa poole, selle õnneliku elukoha poole, kust patt kord meie õnnelikud esiwanemad ära ajas. Pane tähele aega ja tema-märklisid, mis jumala sõnas on üles pandud, siis näed ka sina waimu silmades, et aeg tõeste ligi on.

M. G. Labrents.

Iseloomu läbikatsumine.

Urnuaja lõpul kaub iga inimese südamest enesepettus, hinge alastiolek saab awalikuks, nagu see pärast patulangemist weel ialdes ei ole olnud. „Ei saa mitte kõik, kes minu vastu ütlemad: Issand, Issand, taewariiki, waid kes teewad minu Isa tahtmise järele, kes taewas on. Palju ütlemad minu vastu selfamal päewal: Issand, Issand, eks meie ole sinu nimel prohwetit wiisil rääkinud ja sinu nimel kurje waimusid wälja ajanud, ja sinu nimel palju wägeward tegusi teinud? Ja siis tunnistan mina neile: Mina ei ole teid elades tunnud, taganege minust ära, kes teie ülekohut teete.“ Matt. 7, 21—23.

Need sõnad on piiblis kõige pühalikumad. Need juhatawad selle suure kohtu päewa pääle — „Palju ütlevad minu vastu selfamal päeval.“ Neid sõnu ei ütle mitte suured patused, vaid nõnda nimetatud kristlased, kes piibli õpetust uskusid ja selle pääle julged olid, et nad päästetud on. Kuid nad olivad oma kristlikkude läbielamiste pääle uhked olnud.

... „eks meie ole sinu nimel prohveti wiisil rääkinud? ... sinu nimel palju wägewaid tegusi teinud?“ ütlevad nemad.

Kolme moodi wõivad inimesed prohveti wiisil rääkida, ilma et keegi prohwet, ehk ka tõsine kristlane oleks. 1. wõivad nemad prohveti wiisil kuulutada, nagu seda Kristuse ajal Raiwas tegi; Soa. 11, 49—51. 2. wõib Jumala auks laulda ja mängida (1. Aja 25, 1—3). 3. wõib usuelu läbielamise jutustuse ja Jumala au ülestunnistuse koosolekul tunnistust anda (1. Kor. 14, 22—26).

Õitnud, kellest Seesus Kristus siin räägib, ei tunnistanud mitte ainult suuga, et nad ristiniimesed on, waid andsiwad ka prohwetlikkude kuulustete kohta juhataust. Nad olivad Sioni laulusid laulnud, olivad kurje waimusid wälja ajanud, olivad palju wägewaid tegusid teinud. Aja nemad olivad iseendid petnud, sest nende elu ei olnud mitte selle järel, nagu nad kiitlesiwad olemat.

„Selfamal päeval“ ei tähenda mitte seda aega, millal Kristus nähtakse taewa pilwedes, sest siis ei saa mitte enam niisugune arupidamine olema Jumalaga, nagu ülemal kirja oja meile ette toob; waid kui Kristus tuleb, wõetakse õiged üles ja kautatakse hõelad ära. See käib selle aja kohta, millal enam wahemehe ametit ei saa olema. Jes. 59, 16. — See on see aeg, millal öeldakse: „Kes ülekohut teeb, see tehku weel ülekohut, ja kes rojane on, see saagu weel rojaseks; ja kes õige on, see saagu weel õigeks; ja kes püha on, see saagu weel pühaks.“ Ilm. 22, 11. 12.

Armuaja lõpp saab inimestele järsku ja ootamata tulema, otsekui waras öösel. Homikul nähtakse, et waras on majas olnud, jekt et mõni asi puudub. Niisama saab ka lugu olema nendega, kes arwasiwad, et nad peastetud on, selle kristlik elu aga mitte püha kirjaga ühte ei lähe. Nad arwasiwad, et neil Jumala juures nende wastuwõtmise tunnistus on; nad olivad wägewast ja südilt prohwetliku kuulutusi õpetanud, olivad haigete eest palwetanud ja need olivad terweks saanud; nemad olivad palju wägewaid tegusid teinud, kuid otustawal järjel leidsiwad nemad, et neil mitte õli astjates ei olnud. Oma südiduse ja tegewuse pärast olivad nad oma õnnistuse pärast üsna julged olnud; kuid ei ütsgi kristlik tundmine, kui see mitte Jumala sõnaga ühte ei lähe, ei anna julget teadmist, et meie vastu saame wõetud.

Seitse wiimsete nuhtluste ajal saawad need hinged, kes ehmatusest on tabatud, nägema, kuidas Jumala kaitse tema laste üle warjaks on; sest, kui ka tuhanded langewad pühade hingede õrwal, ja kümme tuhat nende paremal poolel, ei pea see mitte nende ligi saama, ei lasta õnnestust nende peale tulla, ja wiga ei pea mitte nende maja ligi saama. E. Paul 91. Siis näewad need efsinud hinged, et nemad oma maja on liiwa peale ehitanud, sest et see, kui nüüd weed tõusewad ja tuuled puhuwad, langeb, ja selle langemine on suur. Matt. 7, 24—27.

Jumala käsuseadust nähakse taewas, ja kuna nemad Jumala õigust, nagu see käsus awalik on, aratunnewad, näewad nemad, kus, kuidas ja millal nemad õiglast meelest ja õigusest on taganenud. „Liig hilja! liig hilja!“ on nende kaebekisendamine. Nad olivad hoiatust põlganud ja oma usuliste tundmuste peale julged olnud. Märile aeg tõsises ristiusus elatud, mis sõnawõttlik Jumala sõna wasta, on enam wäärt kui elu aeg täis tundmusti ja waimulikku waimustust ilma usuta Jumalast sisse antud kirja sisse. Issanda sõna kestab igawesti.

Inimesed wõivad oma waranduse waestele anda, kuid see ei peasta neid mitte, kui neil mitte Jumala armastus südamel ei ole. Nad wõivad suured ohwrid tuua, kuid see ei peasta neid mitte. Prohwet ütleb: „Miska pean ma Jehoowa ette jõudma? Pean ma põlwili kõige kõrgema Jumala ette kummardama? Kas ma pean põletamise-ohwriga, iheaaastaste mullikatega tema ette jõudma? Kas Jehowal peaks hea meel olema tuhandest jäärast? ehk mitmest tuhandest õli jõest? Kas ma pean oma esimese poja andma ohwriks oma üleastumise eest, ja oma ihu sou patuohwriks oma hinge eest? Mita 6, 6. 7. — Ja siis kirjab ta weel: „Tema on sulle teada annud, oh inimene mis hea on; ja mis nõuab Jehoowa su käest muud, kui et sa pead tegema, mis kohus on, ja heldust armastama, ja endalandama käies oma Jumalaga.“ Salm 8.

Saul oli südilt tegew Issandale, ja Jumal katsus teda läbi, talle sõjas õnne andes. Enne kui ta lahingusse läks, ütles prohwet Samuel temale: „Et wõta nüüd Jumala sõna kuulda ... lõõ Amalek maha, ja kauta sountumaks ära kõik, mis temal on. Ara anna nendele mitte armu waid tapa kõik, nii hästi mehed kui naesjed, lapsed ja inewad lapsed, nii hästi weiksed kui pudulokused, kamelid ja eeslid.“

Saul läks wõitlusele, kuid ta arwas, seda paremalt wõivad teha, kui Jumal oli käskinud, ja seepärast, kuna ta kõik rahwast mdega teraga surmas, jättis ta paremad lambad ja weiksed elusse, et neid ohwriks tarwitada. Neid ei tahtnud ta mitte äralautada, aga kõik mis halb ja wilts oli, seda surmas ta. Ta oli nii julge selle peale, et see õige olla, et ta Samuelile üt-

les, kui ta temoga kokku sai: „Onnistatud olgu sa Jumalale, ma olen Issanda sõna kõvasti pidanud.“ Samuel aga ütles: „Alga mis see puduloste määgimine on mu kõrvus, ja weiste röökimine, mis mina kuulen?“ Siis seletas Saul talle ära, et ta olla kõige paremad pudulofussed ja weiksed järel jätnud, et Jehowale ohwerdada. Ta pani seda Samuelile ette, miks ta nõnda oli teinud ja lükkas koguni süüd rahwa peale. Samuel aga ütles: „Kas Jehowal peaks põletamise ja tapaohwrist nii hea meel olema, kui sellest, kui keegi Jehowa sõna kuuleb: Waata, sõnakuulmine on parem, kui tapaohwer, tähelepanemine parem, kui jäärade rasw. Sest wastupanemine on nõiduse patt, ja wastutõrkumine on wäärjumala ja ebajumala teenistus. See pärast et sina oled Jehowa sõna ära põlanud, on tema siud jälle ärapõlanud, et sa ei jää kuninga.“ 1. Sam. 15, 22, 22.

Sõnakuulmine on parem kui ohwer. Ei ole ühtigi, mis wõiks sõnakuulmise asemele panna. Sõna kuulma, ilma et hakkaks aru pidama, alla heitma, ilma et enne küsiteleks, teise sõnaga: „jah“ ütleva, kui Jumal räägib, see on iseloomuse läbitatsumine.

Prohwet ütles: „Kas pean ma oma esimese poja andma ohwriks oma üleastumise eest ja oma ihu sou patuohwriks oma hinge eest? Suurem ohwer, mis inimene wõib anda, kõige launim tegu, mis ta wõib teha, ei wõi teda mitte peasta, kui ta oma südamega mitte Jumalale sõnakuulelik ei ole.“ „Sõnakuulmine on parem kui ohwer, ja tähelepanemine parem kui jäärade rasw.“ Ei ükski läbitatsumine ei ole nõnda suur, kui see, mis sõnakuulmise läbi Jumala sõna wastu tuleb. Ei ükski meeleolu ole Jumala ees nii meeleepäraline, kui alandamine.“

Meie elame kõige pühalikumas ajajärgus, mida maailm ialdes on näha saanud. Jumal walmistab oma rahwast taewale ette. Meie ootame hilist wihma, ootame seda ja saame seda ka; ometigi ei wõi seda keegi mitte saada, kelle süda mitte õige ei ole Jumala ees. Ja ei keegi süda ei ole mitte õige Jumala ees, mis mitte ütelda ei wõi: „Räägi, Issand, sest su sulane kuuleb.“

Jumal räägib oma rahwa wastu oma sõna läbi ja kuulutuse Waimu läbi. Tunnistused tulewad Jumala rahwa juurde, ja iga ükft hing, kes seda, mis Jumal ütleb, isiklikult tarwitab, tunneb ära, et teda taewaliku kaaluga kaalutakse. See on see ainus julge seisukoht Jumala rahwale sell ajal, sest üks ainus mitte tuntud patt on juba küll, et hinge taewariigist wälja heita. Halb iseloomuse wari, mille üle mitte ei ole wõitu saada, on juba waheseinaks puhta ja püha Jumala ja hinge wahel.

Nüüd nõutakse Jumala lastelt mõningad põhused, mis enne weel mitte nii wäga karwa

pealt ei olnud ette pandud; meile aga tulewad nad kahewõrra wäega, sest et meie niifugusel ajal oleme, mill Jumal ütleb: „Waata, ma panen löbe oma Issraeli rahwa sekka, ei ma taha mitte enam temast mõõda minna.“ Almos 7, 8. Meie elame wiimseil päiwil, ja saadan on täis wiha, sest ta teab, et tal weel wähe aega on. Inimesed, kes nüüd maa peal elawad ja ütlevad, enda Jumala rahwa olewad, peaksid oma südant läbi katsuma nagu ei ialdesgi enne. See olgu meie mure, oma elu Jumala käfufesadusega wõrrelda. Ei ükski tundmuste wõi meelearutuse läbi sünnitatud tundmine ei wõi hinge peasta. Ainult südame põhjalikult läbitatsumine ja tõsine meeleepärandamine Jumala ees wõib meid temale meeleepäraliseks teha. Kuid Jumal on hea ja tema tõutused launid. Ta saab hingele walgufeks ja eluks. Ta kutsub meid, tema juurde tulla. „Waim ja pruut“ ütlevad: „tule!“ ja kell janu on, see tulgu. Ma tahan jänunewale anda elawa wee laewust muidu.“ Ilm. 1, 22, 17; Jes. 55, 1; Ilm. 21, 6.

G. N. Haskell.

Hoored kangelased Jumalas.

6

Tawet.

Saul, Issraeli esimene kuningas oli oma sõnakuulmata olekuga Jumalale meelevastafeks jaanud. Wäikeselt ja alandlitult oli tema oma eluteed alganud; aga oma patu kalduwuste läbi, mille ärawõitmiseks tema mitte kõik oma jõudu kokku ei wõtnud, oli tema süda kõwaks, tema meel ja waim pinedaks jaanud, mille järeldufel Jumal temast hoopis ära taganes. Onnetu Saul! Kui õnnelik oli tema elutee algus, kuid kui hirmus oli selle lõpp. On et iga inimene, kes weel täna Jumala nime ülestunnistab, selle mehe hirmust saatust oma hoiatusfeks meeles peaks.

See aeg, kus Issrael omale uue kuningaga pidi saama oli tulnud. Prohwet Samuel sai Jumalalt ülesande õlisarwe täita ja Betlehemma, Issai elukohta minna. Issai poegade seast oli Jumal ühe mehe arandäinud, keda tema oma rahwa juhatajaks kõlbliku nägi olewat, ja kes tema rahwa ees kui wägew wõitja häädal ja kurjadel päewadel käima pidi. Walitud sai wendade seast kõige noorem, keda tema isa ifegi seda wäärt ei arwanud, et teda prohwetile ette seadnud oleks. Muidugi oleks pidanud üks wanem wend neist seitsemest olema, kellele rohkem kohane kuninglik ilus wälimus oli; aga ei, „sest see ep ole midagi, mis inimene näeb, sest

inimene näeb mis filma ees, aga Jehowa näeb mis südames." 1. Sam. 16, 7.

Tema tundis seda kõige noorema wenna südant, kuidas see täis tänulikkude meelt, armastust, ja sõnakuulmist oli oma Looja vastu. Minult niisugune Sumala laps oli kõlblit, seda püha wastutuserikast kohustust Sumala rahwa üle oma pääle wõtma. Dawet oli siis lambakarjane.

Daweti wälimus oli „punaks, ilusa filmade ja kauni näoga." Tublidus ja ustawus olid tema iseloomu pääomadused, mis teda Sumala ees armastaks ja oma pärastise ameti jaoks kõlbawaks tegid. Tema julgusest annab tunnistust tema Koljati vastu ülespidamine. Tema poolt oli ju Sumal, kes wõis temale midagi paha teha?

Ühe juhtumise oma karjapõlwe elust jutustab meile Dawet ise. Kui Saul seda imels pani, et tema julges Koljatile vastu minna, wastas Dawet alandlikult: „Su sulane oli karjane oma isa juures lambais, ja üks lõukoer tuli ühe karuga ja wiis ühe lamba karjast ära; ja ma läksin wälja ta järele ja lõin ta maha ja peastsin seda ta suust ära; ja kui ta minu peale kippus, siis hakkasin mina tema habemest kinni ja lõin teda maha ja tegin temale surma. Su sulane on nii hästi lõukoera kui karu maha löönud; ja Wilistimees, see finane ümberlõikamata, on kui üks neist, sest ta on elawa Sumala wäehulle laimanud. Jehowa, kes mind lõukoera käest ja karu käest peastnud, küll seejama mind ta peastab Wilistimehe käest..." 1. Sam. 17, 34—37.

Dawet oli julge, kartmata aga alandlik. Tema ei arwanud enese arapääsmist mitte oma osawuse ja julguse arwesse, waid andis selle eest Sumalale au. Kas ei wõiks see noormees oma iseloomuga meie praeguse aja noorepõlwele eeskujuks olla? (Särgneb).

Liha kui toiduwaine.

(Särg).

Põhjusjed lihatoidu mahajätuiiseks.

Need kes liha sööwad, saawad sellest rammust mis taimede ja terawilja sees on, alles liha süües osa; sest loom toidab ennast taimedest.

See elu mis terawiljas ja taimedes oli, läheb selle toidu sööjasse üle; ja meie omandame seda taimede jõudu looma liha söömise läbi.

Kui palju parem on ometi seda elujõudu otse taimedest wõtta, selles et meie toitu sööme, mis Sumal meie toiduseks määranud on.

Liha ei ole ialgi kõige parem toiduwaine olnud; aga lihatoitude tarwitamise vastu peab iseäranis elawat wastuwaidlust tõstma nüüd, kus haigusloomade sees wäga suureneb. Need kes lihatoitused sööwad, teawad waewalt, mis nemad sööwad. Kui nemad neid loomi elusalt näeksid, ja selle liha fisulikkude wäärtust tunneksid, mis nemad sööwad, siis pööraksid nemad sellest põlgusega ära. Inimesed sööwad alati liha, mis tiisikuse- ja wähhajahaigusest läbiinbunud on. Tiisikus, wähhajahaigus ja teised hirmsad haigused laotatakse selleläbi laiale.

Sealiha kubiseb pisselukatest. Sea kohta ütleb Sumal: „See peab teile roojane olema; nende lihast ei pea teie mitte sööma, ja nende raipe külge ei pea teie mitte puutama." 5 Mos. 14, 8.

Selle käsu andis Sumal sellepärast, et sea liha toiduks kõlbmata oli. Sead on uulitsjapuhastajad. Ialgi, ei ühelgi elutingimisel ei peaks inimene nende liha sööma. See on wõimata, et niisuguste elawa olewuste liha terve wõib olla, selle loomulik element mustus on ja kes ennast kõige põlastusewääriliseima toiduga toidab.

Tihhti tuuakse loomad turule, kus neid rahwale toiduks äramüüakse, kui nad nii haiged on, et nende omanikud neid edasi pidada kardawad. Mõnesugused loomade nuumamisesuhted sünnitawad haigusi.

Walguse ja puhta õhu puuduses, loomalau-da halba õhku sissehingates, wõib olla ehk weel rikkiläänud toitu süües, saab looma terve keha peagi halwa olustega täidetud. Tihhti saadetakse tapaloomi pikad teekonnad suure waewa all edasi, kuni nad turule jõuawad. Rohelise karjamaa päält äraaetud, aetakse neid lundidekaupa mööda tolmuseid maanteedid ehk jälle raudtee wagunites mis täis mustust on, ruumipuudusel kokkujurutud, pikad ajad ilma jõogi ja joogita, nõrkenud hirmu ja raskuste all, aetakse loomad surma ja seda selleks et inimliku olewusele nende lihast pidusööki valmistada. Mitmes kohas saawad kalad, selle mustuse läbi mis nad sööwad nõnda ärarikutud, et nad haigeks jääwad. See juhtub iseäranis niisugustel kohtadel kus mustusewesi jõlle jooksta lastakse, nii kui suurte linnade juures sünnib. Need kalad, kes ennast mustuse torude kaudu jõlle jookswa sifuga toidawad, wõiwad ka kaugemal püütud saada, kus wesi puhas ja selge on. Kui aga niisuguseid kalu toiduks pruugitud saab, toowad nemad nii mitmelegi haigust ja surma, kes neid toiduks pruugiwad ja seda hädaohtu ei tea. Wõib olla, ei ole liha söömise kahjulikkus nii kobe tuntaw, kuid see ei ole weel jugugi tõenduseks, et see mitte kahjulik ei ole. Minult wähhesed lasewad omale selgete teha, et liha mis nemad söönud on, nende were tihwtitaja ja haiguste sünnitaja on olnud. Paljud jurewad haigustesse, mis kõil lihasöömise arwesse tuleb panna, aga nende surma põhjust ei tunne nemad ise ega ka teised.

Liha söömise halb mõju kõlblise elu pääle, ei ole sugugi vähem kui meie ihuliku terwise pääle. Lihatoit on meie terwisele kahjulik ja kõit, mille all meie keha kannatab, avaldab meie waimu ja hinge pääle teatawat mõju. Mõt-leme ainult selle tooruse pääle loomade wastu, mis liha söömine kaasa toob ja sellega nii hästi loomatapja kui ka päältwaataja iseloomu pääle mõjub. Kuidas häwitab see inimese õrna tun- net, mis meile Looja loodud olewuste wastu olema peaks!

Mõistus, mis loomad eneses avaldawat, on väga imelik ja pea inimese mõistuse sar- nane. Loomad näewad, kuulewad, armastawat, kardawat, tunnewad kahju ja n. e. Loomad pruugiwad palju hoolikamalt oma organid, kui mitmed inimlikud olewused. Nemad awal- dawad osawõtmist ja õrnust kannatajate wastu.

Paljud loomad avaldawat suuremal mõe- dul nende inimeste wastu armastust ja poole- hoidmist, kes nende eest hoolt kannawad, kui jeda mitmed inimesed teewad. Loomade poole hoidmine inimeste wastu on tihti nii suur, et lahkumine suurt walu sünnitab. Missugune, inimliku südame ja tunnetega inimene, kes oma koduloomade eest hoolt kannud on, wõib oma loomade silmi waadata, mis täis usaldust ja armastust inimese wastu on, ja siis teda rahu- likult lihuni ku noa alla anda? Kuidas wõib ta selle looma liha kui maiusrooga süüa?

Mõte, kui oleneks meie musklike jõud liha toi- dust ära, on hoopis ekslik.

Terawilja feltid, ühes puuwiljaga, pähkli- tega ja juurewiljaga sisaldawat kõigerohkem toi- duolust, mis waresigineniseks tarwis läheb.

Neid olluseid ei saa meie mitte nii terwelt ja täielikult lihatoidust kui taimetoidust.

Kui lihatoidud meie terwise ja jõule tingi- mata tarwilikud oleksid, siis sisaldaks see sööklide eeskiri ka lihatoitu, mis inimesele alguses an- tud sai. Kes lihasöömise järelejätab, see tun- neb esite eneses nõrkust ja jõu puudust.

Paljud peawad jeda tõendusjeks et lihatoit tingimata tarwiline on; see tuleb aga sellest, et

lihatoit ärritawalt mõjub, nii hästi meie were kui ka püdufoonte pääle. Mõnel on niisama raske lihatoitustid maha jätta kui joodikul wiina mahajätta. Aga just niisugustel on toidumuut- mine kasulik. Kui lihatoidud maha jäetakse, siis peawad selle asemele mitmesugused toidud astuma terawiljast, pähklitest, juurewiljast ja puu- wiljast, mis toidetakwad ja maitsewad on. See on iseäranis nõrkadele ja nende tarwilik, kes alatise tööga liiga tegevuses on. Mõnes wae- ses maakohas on liha kõige odawam toiduaine. Niisugustel elutingimisel on toidu muutmine juurte raskustega ühendud; aga jeda wõib süüki läbiwiiia. Kuid meie peaksite alati inimeste sei- sukorda ja eluaegset äraraharjumise mõju arwesse wõtma ja ettewaatlikud olema, et meie isegi diget selle asja pääle waadet, mitte pääle ei sunniks.

Kedagi ei peaks sunnitama jeda muudatust järsku ettewõtta.

Terwed, odawat toiduained peaks lihatoidu asemel maad leidma. Selles asjas oleneb aga palju keetja osawusest ära. Hoolisuse ja osawuse abil wõiwad toidud walmistud saada, mis toi- detawat ja isuäratawat on, ja täielikult lihatoi- tude aset täidawat. Igal juhtumisel hari oma südametunnistust, olgu sull selleks hää püüd- mine, walmista hääd terwet toitu, selle läbi teed ja jeda muudatust kergemaks ja isu liha jä- rele saab peagi täieste kaduma. Kas ei ole sel- leks aeg, kus meie kõit lihatoitide söömise maha peaksite jätma? Kuidas wõiwad isikud, kelle püüd on, puhtaks ja pühaks saada, et inglite feltiline olla, niisugust toitu edasi pruukida, millel niisugune kahjulik mõju ihu ja waimu pääle on? Kuidas wõiwad nemad Sumala loodud olewustelt elu wõtta ja sellega liha kui maiusainet pruukida? Püüame parem terve toidu juure tagasi pöörata, mis inimesele algu- ses antud sai; ennast selles harjutada, ja sellega ka oma lapsi äraraharjuma õpetada, et nemad tummade loodud olewuste wastu, jeda Sumal loonud ja meie walitsuse alla pannud, halastust ülesnäidata wõiksid.

E. G. White.

„Tõe Sõnumid“

on waimulik kuukiri, ajakohase sisuga ja ilmub kristliku elu ülesehitamiseks 12 korda aastas, wiie kaasandega „Piibli lektšionid“.

————— Tellimise hind: —————

kaasannetega aastas 6 Marka 50 Pf., ilma kaasanneteta 4 Marka 50 Pf., üksti nummer 40 Pf.

Tellimise aadress: Tartu, Eligi uul. nr. 76, kort. 3. — Wastutaw toimetaja ja wäljaandja M. Värengrub.